

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

חמישים גוונים של אפור: הדפסים מהרנסנס ועד ימינו - 5222

תאריך עדכון אחרון 14-09-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תולדות האמנות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): תמרה אברמוביץ'

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: tamara.abramovitch@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי ראשון 10-12, בתיאום מראש בלבד

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

מהפכת הדפוס במאה ה-15 שינתה את התרבות החומרית ללא היכר. כוחה של המדיה המודפסת ניכר בהפצת טקסטים כמו גם בשינוי עיצובה של השפה ואומנותית ושל הקהל שצורך אותה. למרות התפיסה האינסטרומנטלית של מכונת הדפוס, ועל אף המונכרוםטיות האינהרנטית לתוצריהן, מדובר באוצר רב גוני מלא תובנות אודות הקשר שבין המדיום והמסר. בקורס זה נתמקד בבחינת כוחה הייחודי של האומנות המשועתקת, כמראה לתמורות טכנולוגיות, חברתיות ואומנותיות מהמאה ה-15, דרך תור הזהב של אמנות ההדפס במאה ה-18 ועד להמצאת הצילום. נבין כיצד שילבו יוצרי הדפסים בין תרבות פופולרית לאומנות הגבוהה, בין מחאה והבעה, ובין מקור והעתק. באמצעות מבט עכשווי על חדירת אמנות ההדפס לתחומי דת, מדע ואסתטיקה ילמדו אותנו לא רק על עיצובה של העת המודרנית, אלא על תפוצת דימויים בימינו.

מטרות הקורס:

הכרות עם אמנים ותמורות בסוגת ההדפס.
ידע אודות התפתחות הדפוס ואבחנה טכנית ביניהם.
הפנמה אודות הזיקה בין התפתחות טכנולוגית ואומנותית.
הבנת השפעות הגומלין שבין פיתוחים טכנולוגיים, אירועים היסטוריים ואיקונוגרפיה.
חשיבה אינטרדיסציפלינרית ביחס לתרבות חזותית וחומרית.
לאתגר את החשיבה הבינארית ביחס למדיום ומעמד בהיסטוריה של האמנות.
הקורס נועד גם להעשיר ולשכלל את כלי המחקר, וכן את יכולות ההבעה בכתב וע"פ.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להכיר אמנים בולטים ביצירת הדפסים.
לזהות טכניקות הדפסה ואת מאפייניהם החזותיים וההיסטוריים.
לאפיין תקופות שונות בהתפתחות הדפוס.
להבין את האינטראקציה בין התפתחויות טכנולוגיות ותפקידה של אמנות.
להכיר את ההתפתחות של המדיום עד ימינו כולל הכרות עם אמנים עכשוויים.
להשוות בין מדיות שונות במטרה לדייק את היחוד של כל אחת ואת השפעות הגומלין ביניהן.
לכתוב סמינר / עבודת גמר בעלת אופי מחקרי המבוסס על שאלת מחקר שמתייחסת לעולם הדפוס

דרישות נוכחות (%) :

100 לפי תקנון היחידה

שיטת ההוראה בקורס: פרונטלי

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

-
1. מהפכת הדפוס: הקדמה היסטורית, טכנית ותרבותית
 2. הדפס העץ ברנסנס: דת, תעמולה ואמנות
 3. מלחמה בתחרות ותצריב: מז'אק קאלו ועד פרנסיסקו גויה
 4. העולם בכף ידך: אספנות פרטית ומהפכת המדע בעולם משתנה
 5. אמן או אומן: שוליים ומרכז בהדפסים
 6. ורד הוא ורד הוא ורד: בין בוטניקה לאסתטיקה
 7. ארוטיקה ומוסר בהדפסי המאה ה-18
 8. הקריקטורה: אנגליה, צרפת, ארה"ב
 9. המצאת הליטוגרפיה והצילום במאה ה-19
 10. הדפס משי, פופ ארט והמהפכה הצרכנית
 11. ביקור באוסף ההדפסים בחדר העיון במוזאון ישראל
 12. ביקור בסדנת ההדפס, ירושלים.

חומר חובה לקריאה:

- Alpers, Svetlana. "Is Art History?" *Daedalus* 106, no. 3 (1977): 1-13.
- Benjamin, Walter. "The Work of Art in the Age of Mechanical Reproduction, (1935)." Translated by Harry Zohn. In *Illuminations: Essays and Reflections*. Edited by Hannah Arendt, 217-253. New York: Schocken Books, 1969.
- Berger, John and Michael Marrinan. *The Culture of Diagram*. Stanford: Stanford university press, 2010.
- Marshall McLuhan, "The Medium is the Message," in "Understanding Media: The Extensions of Man." Originally published in 1964.
- Blair, Ann M. "Reading Strategies for Coping with Print Culture: The Emergence of a Scholarly Industry in Early Modern Europe." *American Historical Review*, vol. 106, no. 5, 2001, pp. 1509-1535.
- Bleichmar, Daniela "Learning to Look: Visual Expertise Across Art and Science in Eighteenth-Century France." *Eighteenth-Century Studies* 46, no. 1 (2012): 85-111.
- Burke, Peter. "Three Print Revolutions." In *Tibetan Printing: Comparison, Continuities, and Change*, edited by Hildegard Diemberger, Franz-Karl Ehrhard, and Peter Kornicki, 13-20. Brill, 2016.
- Carlson, Victor. "The Painter-Etcher: The Role of the Original Printmaker." In *Regency to Empire: French Printmaking 1715-1814*. Edited by Victor I. Carlson and John W. Ittmann, 25-27. Baltimore: Baltimore Museum of Art, 1984.
- Darnton, Robert. "An Early Information Society: News and the Media in Eighteenth Century Paris." *The American Historical Review* 105, no. 1 (2000): 1-35.
- Darnton, Robert. "Reading, Writing, and Publishing in Eighteenth-Century France: A Case Study in the Sociology of Literature." *Daedalus* 100, no. 1 (1971): 214-256.
- Darnton, Robert. "The Forbidden Bestsellers of Prerevolutionary France." *Bulletin of the American Academy of Arts and Sciences* 43, no. 1 (1989): 17-45.
- Eisenstein, E.L. (1980), "The Emergence of Print Culture in the West". *Journal of Communication*, 30: 99-106. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1980.tb01775.x>
- Fuhring, Peter. "Publishers, Sellers and Market." In *A Kingdom of Images: French Prints in the Age of Louis XIV, 1660-1715*. Edited by Peter Fuhring, Louis Marchesano, Rémi Mathis, Vanessa Selbach, 30-35. Los Angeles: The Getty

Research Institute, 2015.

- Mathis, Rémi. "What is a Printmaker?." In *A Kingdom of Images: French Prints in the Age of Louis XIV, 1660-1715*. Edited by Peter Fuhring, Louis Marchesano, Rémi Mathis, Vanessa Selbach, 23-29. Los Angeles: The Getty Research Institute, 2015.
- McTighe, Shella. "Abraham Bosse and the Language of Artisans: Genre and Raven, James. "Why Ephemera Were Not Ephemeral: The Effectiveness of Innovative Print in the Eighteenth Century." *The Yearbook of English Studies* 45 (2015): 56-73.
- Rudy, Elizabeth M. "On the Market: Selling Etchings in Eighteen-Century France." In *Artists and Amateurs: Etching in 18th-century France*. Edited by Perrin Stein, 41-67. New York: Metropolitan Museum of Art, 2013.
- Wolfthal, Diane. "Jacques Callot's Miseries of War." *The Art Bulletin* 59, no. 2 (Jan., 1977): 222-233.

חומר לקריאה נוספת:

- Bellhouse, Mary L. "Visual Myths of Female Identity in Eighteenth-Century France." *International Political Science Review / Revue Internationale De Science Politique* 12, no. 2 (1991): 125-127.
- Bending, Stephen. *Green Retreats Women, Gardens, and Eighteenth-Century Culture*. Cambridge: Cambridge University Press, 2013.
- Berg, Maxine. "In Pursuit of Luxury: Global History and British Consumer Goods in the Eighteenth Century." *Past & Present* 182 (2004): 125-132.
- Berger, John. *Ways of Seeing*. London: Penguin Books, 1977.
- Bloch, Maurice and Jean H. Bloch. "Woman and the Dialectics of Nature in Eighteenth century Thought." In *Nature, Culture and Gender*. Edited by Carol P MacCormack and Marilyn Strathern, 25-41. Cambridge: Cambridge University Press, 1987.
- Boorsch, Suzanne. "Framed in Fifteenth-Century Florence." *The Metropolitan Museum Journal* 37 (2002): 35-40.
- Camille, Michael. *Image on the Edge: The Margins of Medieval Art*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1992.
- Darnton, Robert. "Work and Culture in an Eighteenth-Century Printing Shop." *The Quarterly Journal of the Library of Congress* 39, no. 1 (1982): 34-47.
- Fara, Patricia. *Sex, Botany & Empire: The Story of Carl Linnaeus and Joseph Banks*. Cambridge: Icon, 2003.
- Greenberg, Clement. "Avant Garde and Kitsch." *The Partisan Review* (1939): 34-49.
- Jachec, Nancy. "Modernism, Enlightenment Values, and Clement Greenberg." *Oxford Art Journal* 21, no. 2 (1998): 123-132.
- Jansen, Laura (editor). *The Roman Paratext: Frame, Texts, Readers*. Cambridge: Cambridge University Press, 2014.
- McClellan, Andrew. "Watteau's Dealer: Gersaint and the Marketing of Art in Eighteenth-Century Paris." *The Art Bulletin* 78, no. 3 (1996): 439-453.
- Moszkowicz, Julia. "Gestalt and Graphic Design: An Exploration of the Humanistic and Therapeutic Effects of Visual Organization." *Design Issues* 27, no. 4 (Autumn 2011): 57-58.

-
- Munck, Bert de. "Artisans Products and Gifts: Rethinking the History of Material Culture in Early Modern Europe." *Past & Present* 224 (2014): 56-60.
- Nelson, Robert S. "Appropriation." In *Critical Terms for Art History*. Edited by Robert S. Nelson and Richard Shiff, 160-173. Chicago: University of Chicago Press, 2003.
- Parker, Alice. "Did/Erotica: Diderot's Contribution to the History of Sexuality." *Diderot Studies* 22 (1986): 89-106.
- Paulson, Ronald. "The Artist, The Beautiful Girl, and The Crowd: The Case of Thomas Rowlandson." *The Georgia Review* 31, no. 1 (1977): 121-159.
- Rabb, Theodore K. "Artists and Warfare: A Study of Changing Values in Seventeenth Century Europe." *Transactions of the American Philosophical Society* 75, 6 (1985): 79-106.
- Smentek, Kristel. "Sex, Sentiment, and Speculation: The Market for Genre Prints on the Eve of the French Revolution." *Studies in the History of Art* 72 (2007): 220-243.
- Taylor, Sean J. "Pendants and Commercial Ploys: Formal and Informal Relationships in the Work of Nicolas Delaunay." *Zeitschrift Für Kunstgeschichte* 50, no. 4 (1987): 509-538.
- Travis, Trysh. "The Women in Print Movement: History and Implications." *Book History* 11 (2008): 275-300. <http://www.jstor.org/stable/30227421>.
- Weiss, Penny A. "Rousseau, Antifeminism, and Woman's Nature." *Political Theory* 15, no. 1 (1987): 81-98.

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 70 %
 מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
 10 %
 מצגת / הצגת פוסטר / הרצאה 10 %
 נוכחות / השתתפות בסדור 10 %

מידע נוסף / הערות: